

مصاحبه مجله پیام هاجر با آقای دکتر ابراهیم یزدی

س ۱- رئیس جمهور کشور پیرو علی (ع) چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

ج- زمامدار یا رئیس جمهور باید مشروعیت امارت یا خلافت خودش را از مردم بداند. امام می‌تواند از جانب خدا امامت داشته باشد ولی برای این که در جامعه مشروعیت داشته باشد، باید مردم بپذیرند. او باید ملتزم به رعایت قوانین بوده، هیچ حق ویژه‌ای برای خود قائل نباشد. به طور مثال، وی به صرف آن که رئیس جمهور است، نمی‌تواند از چراغ قرمز عبور کند و خود را در این زمینه محق بداند و اگر شهروندی از او شکایت کرد رئیس جمهور نباید حق ویژه‌ای داشته باشد.

او نباید حق را به نفع خود یا اعوان و انصارش زیر پا گذارد و به گروه خودش چیزی اضافه بر آنچه که قانون تعیین کرده است بدهد. باید همه مردم را به یک چشم بنگرد و تبعیض قائل نشود.

حضرت علی (ع) به مالک اشتر می‌فرماید: «مردم در دو چیز با تو شریکند: یا در خلقت و یا در دین و خلقت. در هر دو حال مراقب باش که حقوق آنها رعایت کنی. عدالت اجتماعی را در بین آنها به اجرا درآور، از تمرکز ثروت در دست یک عده جلوگیری نما و...»

حکومت عدل علی (ع) نباید طبقه سرمایه‌دار جدیدی به وجود آورد و پس از گرفتن ثروت و مصادره اموال عده‌ای، سرمایه‌دار شود. پس از انقلاب، فاصله میان غنی و ضعیف بیشتر شده است. رئیس جمهور باید علی‌وار با این اختلافات برخورد کند. دولت حق دارد که پرونده هزینه‌های نامشروع و اختلاس‌ها را به دادگاه بفرستد و در اختیار روزنامه‌ها قرار دهد تا جلوی بسیاری از مفاسد گرفته شود. هم اکنون بسیاری از خلاصه‌خرجیها اعلام نمی‌شود. رئیس قوه مجریه، در این موارد طبق قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی، سوگند یاد کرده است و باید به پیمان‌های خود وفادار باشد.

س ۲- آیا در قوانین جمهوری اسلامی، زمامداری و ریاست جمهوری زنان مورد اشکال است یا خیر؟

ج ۲- زمامداری زنان بستگی به تفسیری دارد که از کلمه «رجال» در قانون اساسی به عمل می‌آید. واقعیت این است که در پیش‌نویس اولیه قانون اساسی، که دولت موقت و شورای انقلاب تصویب کردند و رهبر فقید انقلاب هم آن را امضا نمودند، جنسیت رئیس‌جمهور مشخص نشده بود. مرحوم آیت‌الله گلپایگانی اعتراض کردند و گفتند که باید در قانون اساسی تصریح شود که رئیس‌جمهور مرد باشد. امام (قدس سره) فرمودند که با ایشان صحبت کنید. مرحوم مهندس بازرگان، آقای مهندس کتیرایی و من به خدمت ایشان رفتیم. ایشان فرمودند: «اگر من شیخ فضل‌الله نوری بشوم، جلوی این قانون می‌ایستم. رئیس‌جمهور باید مرد و شیعه (اثنی عشری) باشد.» به این جهت، شرط رجل بودن در اصل ۱۱۵ قانون اساسی بیان شده است: «رئیس‌جمهور باید از رجال مذهبی و سیاسی باشد.»

س ۳- آیا منظور از رجال، شخصیت‌های سیاسی و مذهبی هستند؟

ج ۳- در روند تاریخی تدوین قانون اساسی جنسیت رئیس جمهور در آغاز مشخص نبود ولی بعد کلمه «رجال» با درک به معنای نکوریت آمد. بنابراین، رئیس جمهور بر طبق قانون باید مرد باشد، مگر این که قانون اساسی تغییر کند یا شورای نگهبان «تفسیر شخصیت‌ها و بزرگان» را از «رجال» ارائه دهد. من صرفاً از دیدگاه قانون اساسی صحبت کردم، ولی از نظر شخصی به چنین چیزی اعتقاد ندارم. برای اولین بار در یک کشور اسلامی (پاکستان) یک زن در حدود چهار سال پیش کاندیدای ریاست جمهوری شد (بعد از محمدعلی جناح، خانم فاطمه جناح) و تاکنون نیز در سایر کشورهای اسلامی، جلوی زمامداری زنی به دلیل جنسیت گرفته نشده است.

دفتر روابط عمومی

نهضت آزادی ایران

۷۶/۰۲/۱۳